

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2008. gada 18. decembrī *

Apvienotās lietas C-101/07 P un C-110/07 P

par divām apelācijas sūdzībām atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam, ko attiecīgi 2007. gada 20. un 19. februārī iesniedza

Coop de France bétail et viande, iepriekš saukta *Fédération nationale de la coopération bétail et viande (FNCBV)*, Parīze (Francija), ko pārstāv M. Ponsārs [*M. Ponsard*], *avocat*, kas norādīja adresi Luksemburgā (C-101/07 P),

Fédération nationale des syndicats d'exploitants agricoles (FNSEA), Parīze,

Fédération nationale bovine (FNB), Parīze,

Fédération nationale des producteurs de lait (FNPL), Parīze,

* Tiesvedības valoda — franču.

Jeunes agriculteurs (JA), Parīze,

ko pārstāv V. Ledū [*V. Ledoux*] un B. Neūzs [*B. Neouze*], *avocats* (C-110/07 P),

apelācijas sūdzības iesniedzējas,

pārējie lietas dalībnieki —

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv A. Bukē [*A. Bouquet*] un K. Lūiss [*X. Lewis*],
pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē,

Francijas Republika, ko pārstāv Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un S. Ramē [*S. Ramet*],
pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā pirmajā instancē.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši A. O’Kifs [*A. Ó Caoimh*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], J. Klučka [*J. Klučka*] un U. Lehmušs [*U. Lohmus*] (referents),

ģenerālvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2008. gada 17. aprīļa tiesas sēdē,

ņemot vērā 2008. gada 2. oktobra rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2008. gada 16. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- ¹ Ar savām apelācijas sūdzībām *Coop de France bétail et viande*, iepriekš saukta *Fédération nationale de coopération bétail et viande* [Liellopu un liellopu gaļas kooperatīvu nacionālā federācija] (turpmāk tekstā — “*FNCBV*”) (C-101/07 P), kā arī *Fédération nationale des syndicats d’exploitants agricoles* [Lauksaimnieku arodbiedrību nacionālā federācija] (turpmāk tekstā — “*FNSEA*”), *Fédération nationale bovine*

[Nacionālā lopkopības federācija] (turpmāk tekstā — “FNB”), *Fédération nationale des producteurs de lait* [Piena ražotāju nacionālā federācija] (turpmāk tekstā — “FNPL”) un *Jeunes agriculteurs* [Jaunie lauksaimnieki] (turpmāk tekstā — “JA”) (C-110/07 P) lūdz atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2006. gada 13. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-217/03 un T-245/03 *FNCBV u.c./Komisija* (Krājums, II-4987. lpp.; turpmāk tekstā — “pārsūdzētais spriedums”), ar kuru tā, pirmkārt, samazināja naudas sodu, ko Eiropas Kopienu Komisija bija tām uzlikusi ar 2003. gada 2. aprīļa Lēmumu 2003/600/EK par EK līguma 81. panta piemērošanas procedūru (lieta COMP/C.38.279/F3 — Francijas liellopu un teļa gaļa) (OV L 209, 12. lpp.; turpmāk tekstā — “strīdīgais lēmums”), un, otrkārt, būtībā bija noraidījusi prasību par šī lēmuma atcelšanu.

Atbilstošās tiesību normas

- 2 Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17, Pirmā regula par Līguma [81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 13, 204. lpp.), 15. panta 2. punktā ir noteikts:

“2. Komisija ar lēmumu var uzlikt uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām soda naudas [naudas sodu] 1000 līdz 1 000 000 norēķinu vienību vai lielākā apmērā, bet nepārsniedzot 10 % no katra pārkāpēja uzņēmuma iepriekšējā finanšu gada apgrozījuma, ja tie ar nodomu vai nolaidības dēļ:

- a) pārkāpj [EKL] [81.] panta 1. punktu vai [82.] pantu vai

b) neizpilda kādu no pienākumiem, kas uzlikts, ievērojot 8. panta 1. punktu.

Nosakot soda naudas [naudas soda] apmēru, ņem vērā gan pārkāpuma smagumu, gan tā ilgumu.”

3 5. punkta c) apakšpunktā Komisijas paziņojumā ar nosaukumu “Pamatnostādnes sodanaudas [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu” (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — “Pamatnostādnes”) ir noteikts:

“Gadījumos, kad iesaistītas uzņēmumu apvienības, lēmumi, cik vien iespējams, ir jāadresē atsevišķiem uzņēmumiem, kuri ir apvienībā [un jāuzliek tiem individuāli naudas sodi].

Ja šo procedūru nav iespējams piemērot, piemēram, ir vairāki tūkstoši saistīto uzņēmumu, un, izņemot gadījumus, uz kuriem attiecas EOTK līgums, apvienībai uzliek vispārēju sodanaudu [naudas sodu], ko aprēķina, pamatojoties uz tiem principiem, kuri izklāstīti iepriekš, bet tai jāatbilst individuālo sodanaudu [naudas sodu] summai, kuras noteiktas katram apvienības loceklim.”

4 Padomes 1962. gada 4. aprīļa Regulas Nr. 26, ar ko piemēro konkrētus konkurences noteikumus lauksaimniecības produktu ražošanai un tirdzniecībai (OV 30, 993. lpp.), 1. pantā ir noteikts, ka EKL 81.–86. pantu un to īstenošanas noteikumus, ievērojot šīs regulas 2. pantu, piemēro visiem EKL 81. panta 1. punktā un 82. pantā minētajiem

nolīgumiem, lēmumiem un darbībām, kas saistītas ar EK līguma I pielikumā uzskaitīto produktu, tostarp īpaši dzīvu dzīvnieku, kā arī gaļas un pārtikas gaļas subproduktu, ražošanu vai tirdzniecību.

5 Minētās regulas 2. panta 1. punktā ir noteikts:

“[EKL] [81]. panta 1. punktu nepiemēro tādiem iepriekšējā pantā minētiem nolīgumiem, lēmumiem un darbībām, kas veido būtisku valsts tirgus organizācijas daļu vai nepieciešami [EKL] [33]. pantā ietverto mērķu sasniegšanai. It īpaši, tas netiek piemērots vienas dalībvalsts lauksaimnieku, lauksaimnieku apvienību vai šādu apvienību nolīgumiem, lēmumiem un darbībām, kas attiecas uz lauksaimniecības produktu ražošanu vai tirdzniecību vai kopīgu iekārtu izmantošanu lauksaimniecības produktu uzglabāšanai, apstrādei vai pārstrādei un saskaņā ar ko nav pienākuma noteikt vienādas cenas, ja vien Komisija neuzskata, ka ar to izslēgta konkurence vai apdraudēti [EKL 33]. panta mērķi.”

Prāvu rašanās fakti

6 Faktus, kas bija prasību pamatā Pirmās instances tiesā, kurus tā ir izklāstījusi pārsūdzētajā spriedumā, šī sprieduma nolūkā var rezumēt sekojoši.

- 7 Apelācijas sūdzības iesniedzēja lietā C-101/07 P, *FNCBV*, Francijā apvieno 300 lopkopības, cūkkopības un aitkopības nozaru ražotāju kooperatīvus un ap trīsdesmit kaušanas un gaļas pārstrādes apvienības vai uzņēmumus.
- 8 Apelācijas sūdzības iesniedzējas lietā C-110/07 P, t.i., *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA* ir atbilstoši Francijas tiesībām reģistrētas apvienības. *FNSEA* ir galvenā Francijas lauksaimniecības apvienība. Teritoriālā līmenī to veido vietējās apvienības, kas apvienotas zemnieku apvienību departamentu federācijās vai ūnijās (*fédérations ou des unions départementales des syndicats d'exploitants agricoles*, turpmāk tekstā — “*FDSEA*”). Turklāt *FNSEA* apvieno 33 specializētas asociācijas, kuras pārstāv katra ražotāja, tostarp *FNB* un *FNPL*, intereses. *JA* pārstāv lauksaimniekus, kas ir jaunāki par 35 gadiem. Lai pievienotos *JA* vietējam centram, ir jābūt *FDSEA* piederošas vietējās apvienības loceklim.
- 9 Pēc tam, kad vairākās dalībvalstīs, sākot ar 2000. gada oktobri, tika atklāti jauni govju sūkļveida encefalopātijas jeb tā sauktās “govju trakumsērgas” gadījumi, kā arī nagu un mutes sērga aitu ganāmpulkos Apvienotajā Karalistē, Kopienu iestādes veica virkni pasākumu, lai risinātu uzticības zudumu patērētājos, kas izraisīja gaļas patēriņa samazināšanos.
- 10 Tādējādi tika paplašināta tādu intervences mehānismu piemērošanas joma, ar kuriem tika paredzēta noteikta liellopu daudzuma izņemšana no tirgus aprites, lai izlīdzinātu piedāvājumu un pieprasījumu, un ieviests dzīvu dzīvnieku iepirkšanas režīms, kā arī liemeņu vai pusliemeņu iepirkšanas mehānisms konkursa kārtībā, saukts par “īpašu iepirkšanas režīmu”. Turklāt Komisija vairākām dalībvalstīm, tostarp Francijas Republikai, atļāva piešķirt subsīdijas liellopu nozarei.

- 11 2001. gada septembrī un oktobrī attiecības starp lopkopjiem un kautuvēm Francijā bija īpaši saspringtas, un lauksaimnieki šos pasākumus uzskatīja par nepietiekamiem. Lopkopju grupas pretlikumīgi aizturēja kravas automašīnas, lai pārbaudītu pāravadātās gaļas izcelsmi, un veica kautuvju blokādi. Šāda rīcība reizēm izraisīja materiālu un gaļas iznīcināšanu. Lai pārtrauktu kautuvju blokādi, protestējošie lopkopji pieprasīja kautuvēm uzņemties saistības, tostarp pārtraukt importu un piemērot tā saukto “apvienības” cenu skalu.
- 12 2001. gada oktobrī notika vairākas sanāksmes starp liellopu audzētāju federācijām, proti, *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA*, un federācijām, kas pārstāvēja kautuves, proti, *Fédération nationale de l'industrie et des commerces en gros des viandes* [Gaļas ražošanas un vairumtirgotāju nacionālā federācija] (turpmāk tekstā — “*FNICGV*”) un *FNCBV*. 2001. gada 24. oktobra sanāksmē, kas tika sasaukta pēc Francijas zemkopības ministra lūguma, starp šīm sešām federācijām tika noslēgts nolīgums “*Accord des fédérations des éleveurs et abatteurs sur la grille de prix minimum — vaches de réforme entrée abattoir*” [Lopkopju un kautuvju federāciju nolīgums par minimālo cenu skalām, nododot kautuvēs kaujamas (izbrāķētas) govīs] (turpmāk tekstā — “2001. gada 24. oktobra nolīgums”). 2001. gada 30. oktobrī Komisija nosūtīja Francijas iestādēm vēstuli, aicinot sniegt informāciju par šo nolīgumu.
- 13 2001. gada 24. oktobra nolīgumam bija divas daļas. Pirmajā daļā bija noteikta apņemšanās par importa pagaidu pārtraukumu, kurā nebija norādītas liellopu gaļas veidu atšķirības. Otrā daļa ietvēra apņemšanos piemērot iepirkuma cenu skalu, nododot kautuvēs kaujamas (izbrāķētas) govīs, t.i., vai nu vaislas govīs, vai arī piena govīs, un šīs apņemšanās kārtība tika noteikta nolīgumā. Tajā bija ietverts saraksts ar cenām par kilogramu noteiktu kategoriju govju liemeniem un cenas aprēķināšanas veids, kas piemērojams citām kategorijām, pamatojoties uz īpašo iepirkuma cenu, ko bija noteikušas Kopienu iestādes. Nolīgumam vajadzēja stāties spēkā 2001. gada 29. oktobrī, un tas bija piemērojams līdz 2001. gada novembra beigām.

- 14 2001. gada 9. novembrī Francijas iestādes atbildēja uz Komisijas 2001. gada 30. oktobra pieprasījumu sniegt informāciju.
- 15 2001. gada 9. novembrī Komisija saskaņā ar Regulas Nr. 17 11. pantu nosūtīja pieprasījumu sniegt informāciju arī *FNSEA*, *FNB*, *FNPL*, *JA*, kā arī *FNICGV*. Tā kā Komisijai nebija zināms fakts, ka *FNCBV* arī bija 2001. gada 24. oktobra nolīguma līgumslēdzēja puse, tā šādu pieprasījumu nesaņēma. Attiecīgās piecas federācijas uz pieprasījumu atbildēja 2001. gada 15. un 23. novembrī.
- 16 2001. gada 19. novembrī *FNICGV* priekšsēdētājs informēja *FNSEA* priekšsēdētāju, ka viņš uzskata par pienākumu šo dienu noteikt kā pēdējo nolīguma piemērošanas dienu, kas sākotnēji bija paredzēta 2001. gada 30. novembrī.
- 17 2001. gada 26. novembrī Komisija nosūtīja brīdinājuma vēstuli sešām federācijām, kas bija 2001. gada 24. oktobra nolīguma līgumslēdzējas puses, norādot, ka tās rīcībā esošie fakti liecina par Kopienas konkurences noteikumu pārkāpumu, un aicināja tās sniegt savus apsvērumus un ieteikumus vēlākais līdz 2001. gada 30. novembrim. Šajā vēstulē Komisija norādīja, ka, “nesaņemot apmierinošus ieteikumus šajā termiņā, tā paredz ierosināt procedūru, lai konstatētu šos pārkāpumus, nosakot pienākumu tos izbeigt gadījumā, ja [2001. gada 24. oktobra] nolīgums varētu tikt pagarināts, un vajadzības gadījumā uzlikt naudas sodu”. Federācijas atbildēja Komisijai, precizējot, ka nolīgums zaudē spēku 2001. gada 30. novembrī un ka tas netikšot pagarināts.
- 18 2001. gada 17. decembrī Komisija veica izmeklēšanu *FNSEA* un *FNB* birojos Parīzē saskaņā ar Regulas Nr. 17 14. panta 3. punktu, kā arī *FNICGV* birojos šajā pilsētā, pamatojoties uz minētās regulas 14. panta 2. punktu.

- 19 2002. gada 24. jūnijā Komisija pieņēma paziņojumu par iebildumiem, kas tika adresēts sešām federācijām, kuras bija 2001. gada 24. oktobra nolīguma līgumslēdzējas puses. Tās savus rakstveida apsvērumus sniedza laikā no 2002. gada 23. septembra līdz 4. oktobrim. Federāciju nopratināšana tika veikta 2002. gada 31. oktobrī. Komisija 2003. gada 10. janvārī nosūtīja minētajām federācijām informācijas pieprasījumu saskaņā ar Regulas Nr. 17 11. pantu. Tām it īpaši tika prasīts norādīt kopējo summu par 2001. un 2002. gadu, tās sadali atbilstoši katras federācijas ieņēmumu izcelsmei un grāmatvedības bilances, kā arī attiecībā uz pēdējo pieejamo taksācijas periodu katras federācijas tiešo un/vai netiešo biedru kopējo apgrozījumu un to, kas saistīts ar liellopu audzēšanu vai kaušanu. Federācijas prasītājas uz to atbildēja ar 2003. gada 22., 24., 27. un 30. janvāra vēstulēm.
- 20 2003. gada 2. aprīlī Komisija pieņēma strīdīgo lēmumu, kas tika adresēts federācijām prasītājām un *FNICGV*.
- 21 Šajā lēmumā bija noteikts, ka minētās federācijas ir pārkāpušas EKL 81. panta 1. punktu, 2001. gada 24. oktobrī noslēgdamas nolīgumu, lai noteiktu zināmu kategoriju liellopu minimālās iepirkuma cenas un pārtrauktu liellopu gaļas ieviešanu Francijā, kā arī laikā no 2001. gada novembra beigām līdz decembra sākumam noslēgdamas mutisku nolīgumu (turpmāk tekstā — “mutisks nolīgums”) ar tādu pašu mērķi, kas bija piemērojams pēc 2001. gada 24. oktobra nolīguma beigām.
- 22 Saskaņā ar strīdīgā lēmuma 135.–149. apsvērumu Komisija uzskatīja, ka 2001. gada 24. oktobra nolīgums un mutiskais nolīgums nebija vajadzīgi, lai sasniegtu kopējās lauksaimniecības politikas mērķus, kā to paredz EKL 33. pants, un šajā gadījumā atteicās piemērot Regulā Nr. 26 paredzēto atbrīvojumu attiecībā uz noteiktām darbībām, kas ir saistītas ar lauksaimniecības produktu ražošanu un tirdzniecību.

Turklāt šie nolīgumi nebija minēti starp līdzekļiem, kas noteikti Padomes 1999. gada 17. maija Regulā (EK) Nr. 1254/1999 par liellopu un teļa gaļas tirgus kopīgo organizāciju (OV L 160, 21. lpp.) vai tās piemērošanas aktos. Visbeidzot, saskaņā ar minētajiem nolīgumiem veiktie pasākumi neesot bijuši samērīgi ar izvirzītajiem mērķiem.

23 Saskaņā ar strīdīgo lēmumu pārkāpums sākās 2001. gada 24. oktobrī un ilga vismaz līdz 2002. gada 11. janvārim, datumam, kad beidzās pēdējais no vietējiem nolīgumiem par nacionālās apņemšanās piemērošanu, kas Komisijai bija zināma.

24 Ņemot vērā attiecīgā tirgus ģeogrāfisko izmēru un pārkāpuma raksturu, tas tika kvalificēts kā sevišķi smags. Lai noteiktu katras federācijas atbildības pakāpi, Komisija ņēma vērā attiecību starp galvenās lauksaimniecības federācijas, proti, *FNSEA*, un pārējo federāciju saņemtajām ikgadējām biedra naudu iemaksām. Tā kā pārkāpums bija īslaicīgs, Komisija šajā sakarā nepalielināja naudas soda pamatsummu.

25 Turpinājumā Komisija attiecībā uz federācijām prasītājām konstatēja vairākus atbildību pastiprinošus apstākļus:

— tā par 30 % palielināja *FNSEA*, *JA* un *FNB* uzliktā naudas soda summu tādēļ, ka to biedri bija izmantojuši vardarbību, lai piespiestu kautuvju federācijas pieņemt 2001. gada 24. oktobra nolīgumu;

- attiecībā uz visām federācijām prasītājām kā atbildību pastiprinošu apstākli tā uzskatīja nolīguma slepenu piemērošanu pēc tās brīdinājuma vēstules 2001. gada 26. novembrī un tāpēc to naudas sodu palielināja par 20 %, un
- tā ņēma vērā izšķirošo lomu, kāda, iespējams, bija *FNB* pārkāpuma sagatavošanā un īstenošanā, un tādējādi palielināja šai federācijai uzlikto naudas sodu par 30 %.

26 Turklāt Komisija ņēma vērā dažādus atbildību mīkstinošus apstākļus:

- ņemot vērā *FNPL* pasīvo vai sekotājas lomu, Komisija samazināja tās naudas sodu par 30 %, un
- attiecībā uz *FNCBV* Komisija ņēma vērā, pirmkārt, Francijas zemkopības ministra atbalstīto intervenci par labu 2001. gada 24. oktobra nolīguma noslēgšanai (30 % samazinājums) un, otrkārt, lauksaimnieku pretlikumīgās tās biedru uzņēmumu blokādes darbības (vēl viens samazinājums par 30 %).

27 Turklāt saskaņā ar Pamatnostādņu 5. punkta b) apakšpunktu Komisija ņēma vērā attiecīgās lietas specifiskos apstākļus, it īpaši ekonomikas apstākļus, kurus raksturoja krīze nozarē, un par 60 % samazināja naudas sodus, kas bija aprēķināti, piemērojot iepriekš minētos palielinājumus un samazinājumus.

28 Strīdīgā lēmuma rezolutīvajā daļā it īpaši ir noteikts:

“Pirmais pants

[*FNSEA*], [*FNB*], [*FNPL*], [*JA*], [*FNICGV*] un [*FNCBV*] ir pārkāpušas [EKL] 81. panta 1. punktu, 2001. gada 24. oktobrī noslēdzot nolīgumu, lai pārtrauktu liellopu gaļas importu Francijā un noteiktu minimālo cenu zināmām liellopu kategorijām, kā arī noslēdzot līdzīga rakstura mutisku nolīgumu 2001. gada novembra beigās un decembra sākumā.

Pārkāpums sākās 2001. gada 24. oktobrī, un tā iedarbība ilga vismaz līdz 2002. gada 11. janvārim.

2. pants

1. pantā minētās federācijas nekavējoties izbeidz minētajā pantā minēto pārkāpumu, ja tas vēl nav izdarīts, un turpmāk atturas no jebkādas aizliegtas vienošanās ar tādu pašu vai līdzīgu mērķi vai iedarbību.

3. pants

Tiek uzlikti šādi naudas sodi:

— *FNSEA*: 12 miljoni EUR,

— *FNB*: 1,44 miljoni EUR,

— *JA*: EUR 600 000,

— *FNPL*: 1,44 miljoni EUR,

— *FNICGV*: EUR 720 000,

— *FNCBV*: EUR 480 000.”

Prasības Pirmās instances tiesā un pārsūdzētais spriedums

²⁹ Ar prasības pieteikumiem, kas Pirmās instances tiesas kancelejā tika iesniegtas attiecīgi 2003. gada 19. un 20. jūnijā, *FNCBV*, no vienas puses, un *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA*, no otras puses, cēla divas prasības par strīdīgā lēmuma atcelšanu un, pakārtoti, par tām uzliktā naudas soda atcelšanu vai naudas soda summas samazināšanu. *FNICGV* 2003. gada 7. jūlijā celto prasību Pirmās instances tiesa ar 2004. gada 9. novembra rīkojumu noraidīja kā nepieņemamu.

30 Ar 2003. gada 6. novembra rīkojumiem Francijas Republikai tika atļauts iestāties abās lietās federāciju prasītāju atbalstam. Abas lietas tika apvienotas ar 2006. gada 3. aprīļa rīkojumu.

31 Pirmās instances tiesa pārsūdzētajā spriedumā nosprieda šādi:

— *ENCBV*, prasītājai lietā T-217/03, uzliktais naudas sods tiek noteikts EUR 360 000;

— naudas sods federācijām prasītājam lietā T-245/03 tiek noteikts EUR 9 000 000 — *FNSEA*, EUR 1 080 000 — *FNB*, EUR 1 080 000 — *FNPL* un EUR 450 000 — *JA*;

— prasību pārējā daļā noraidīt;

— federācijas prasītājas sedz savus tiesāšanās izdevumus, kas saistīti ar pamata tiesvedību, un atlīdzina trīs ceturtdaļas Komisijas tiesāšanās izdevumu, kas saistīti ar šo tiesvedību;

- Komisija sedz vienu ceturtdaļu savu tiesāšanās izdevumu, kas saistīti ar pamata tiesvedību, un visus tiesāšanās izdevumus, kas saistīti ar pagaida noregulējuma procedūrām, un

- Francijas Republika, persona, kas iestājusies lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Tiesvedība Tiesā

³² Ar 2008. gada 29. janvāra lēmumu Tiesa abas lietas nodeva trešajai palātai šādā sastāvā: trešās palātas priekšsēdētājs A. Ross [*A. Rosas*], tiesneši U. Lehmuss [*U. Lõhmus*] (referents), J. Klučka [*J. Klučka*], A. O’Kifs [*A. Ó Caoimh*] un P. Linda [*P. Lindh*]. Tā kā neviens no lietas dalībniekiem nepieprasīja savu mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanu, Tiesa nolēma lietu izskatīt bez mutvārdu paskaidrojumu uzklaušīšanas. Ģenerālvokāts savus secinājumus sniedza 2008. gada 17. aprīļa tiesas sēdē, pēc kuras mutvārdu process tika pabeigts.

³³ Tā kā tiesnese Linda nevarēja piedalīties, trešā palāta saskaņā ar Reglamenta 61. pantu pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas izdeva rīkojumu par mutvārdu procesa atkārtotu sākšanu, lai viņu, piemērojot Reglamenta 11.e panta pirmo daļu, aizstātu ar citu tiesnesi saskaņā ar 11.c panta 2. punktā minēto sarakstu secību, šajā gadījumā ar tiesnesi H. N. Kunju Rodriguesu [*J. N. Cunha Rodrigues*].

34 Ģenerālvokāts savus secinājumus sniedza 2008. gada 16. oktobra tiesas sēdē, pēc kuras mutvārdu process tika pabeigts.

Apelācijas lietas dalībnieku prasījumi

35 Lietā C-101/07 P *FNCBV* lūdz Tiesu:

- atcelt pārsūdzēto spriedumu;

- atcelt strīdīgo lēmumu;

- pakārtoti, samazināt naudas soda summu, kas pārsūdzētajā spriedumā ir noteikta EUR 360 000 apmērā, un

- jebkurā gadījumā piespriest Komisijai visus tiesāšanās izdevumus, kas ir saistīti ar pamata tiesvedību Pirmās instances tiesā un tiesvedību Tiesā.

36 Lietā C-110/07 P *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA* lūdz Tiesu:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu;

— atcelt strīdīgo lēmumu;

— pakārtoti, samazināt naudas sodu summu, kas pārsūdzētajā spriedumā ir noteikta EUR 9 000 000 — *FNSEA*, EUR 1 080 000 — *FNB*, EUR 1 080 000 — *FNPL* un EUR 450 000 — *JA*, un

— jebkurā gadījumā piespriest Komisijai visus tiesāšanās izdevumus, kas šiem lietas dalībniekiem radušies tiesvedībā Pirmās instances tiesā un Tiesā.

37 Francijas Republika lūdz Tiesu apmierināt abas apelācijas sūdzības un atcelt pārsūdzēto spriedumu.

38 Komisija lūdz noraidīt abas apelācijas sūdzības un piespriest federācijām prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijām

- ³⁹ Pēc pušu un ģenerālvokāta uzklausišanas lietas C-101/07 P un C-110/07 P to saistības dēļ ar Tiesas priekšsēdētāja 2007. gada 18. aprīļa rīkojumu atbilstoši Reglamenta 43. pantam tika apvienotas rakstveida un mutvārdu procesa vajadzībām, kā arī sprieduma taisīšanai.

Pārsūdzētā sprieduma atcelšanas pamati

- ⁴⁰ *FNCBV* savas apelācijas sūdzības pamatojumam izvirza piecus pamatus pārsūdzētā sprieduma un strīdīgā lēmuma atcelšanai, no kuriem dažus veido vairākas daļas:

- pirmais pamats izriet no kļūdas tiesību piemērošanā, jo Pirmās instances tiesa nav atzinusi, ka Komisija pašas pieņemtajā paziņojumā par iebildumiem pārkāpa tiesības uz aizstāvību (pārsūdzētā sprieduma 217.–225. punkts);

- otrs pamats izriet no Pirmās instances tiesas zināmu pierādījumu sagrozišanas; pierādījumi ir šādi:

- *FNB* direktora rokraksta piezīmes par 2001. gada 29. novembra sanākumi (pārsūdzētā sprieduma 169.–174. punkts);

- *FNB* viceprezidenta 2001. gada 4. decembra atzinumi intervijā *Vendée agricole* (pārsūdzētā sprieduma 176. punkts);

- Vandē ražotāju federācijas 2001. gada 5. decembra aktualitāšu piezīme (pārsūdzētā sprieduma 177. punkts);

- *FNPL* 2001. gada 10. decembra informācijas piezīme (pārsūdzētā sprieduma 179. punkts), un

- zināmas daļas *FNB* direktora rokraksta piezīmēs par 2001. gada 5. decembra sanākumi (pārsūdzētā sprieduma 180. punkts);

- trešais pamats izriet no kļūdas tiesību piemērošanā attiecībā uz pierādījumu par *FNCBV* pievienošanas mutiskajam nolīgumam novērtēšanu, jo:

- Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā juridiskajā kvalifikācijā par šīs federācijas pievienošanas nolīgumam un

— ir pretrunas pārsūdzētā sprieduma pamatojumā starp šādas pievienošanās atzīšanu un vardarbības īstenošanu pret minēto federāciju;

— ceturtais pamats, kas ir izvirzīts pakārtoti, izriet no tā, ka 2001. gada 24. oktobra nolīgumam un mutiskajam nolīgumam nav konkurenci ierobežoša rakstura, un

— piektais pamats izriet no Pirmās instances tiesas pieļautas tiesību kļūdas Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta piemērošanā, kuras iemesls ir:

— pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpums, un

— pretrunas pamatojumā.

⁴¹ *FNCBV* turklāt izvirza sesto pamatu pārsūdzētā sprieduma daļējai atcelšanai un tai uzliktā naudas soda samazināšanai, un šis pamats izriet no Pirmās instances tiesas pieļautas tiesību kļūdas Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta piemērošanā.

42 *FNSEA, FNB, FNPL* un *JA* savu apelācijas sūdzību pamatojumam izvirza šādus četrus pamatus:

- pirmais pamats izriet no pierādījumu sagrozīšanas, jo Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā divus būtiskus dokumentus, kas pierāda 2001. gada 24. oktobra nolīguma nepagarināšanu pēc 2001. gada 30. novembra (pārsūdzētā sprieduma 159.–190. punkts);

- otrais pamats izriet no tiesību uz aizstāvību pārkāpuma, jo Pirmās instances tiesa Komisijas pieņemto paziņojumu par iebildumiem atzina par pietiekami skaidru un precīzu (pārsūdzētā sprieduma 217.–225. punkts);

- trešais pamats izriet no Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta pārkāpuma, jo Pirmās instances tiesa ņēma vērā federāciju prasītāju biedru kopējo apgrozījumu, lai atzītu, ka Komisijas uzliktie naudas sodi nepārsniedza šajā noteikumā paredzēto robežu (pārsūdzētā sprieduma 312.–334. punkts), un

- ceturtais pamats izriet no noteikuma par sodu nesaskaitīšanu un sodu samērīguma principa pārkāpuma, jo Pirmās instances tiesa katrai federācijai noteica atsevišķu naudas sodu, ņemot vērā to kopīgo biedru kopējo apgrozījumu (pārsūdzētā sprieduma 340.–346. punkts).

Par FNCBV izvirzīto pirmo pamatu un par FNSEA, FNB, FNPL un JA izvirzīto otro pamatu, kas izriet no kļūdas tiesību piemērošanā, jo Pirmās instances tiesa atteicās atzīt tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, ko Komisija pieļāvusi pašas pieņemtajā paziņojumā par iebildumiem

43 *FNCBV ar savu pirmo pamatu un FNSEA, FNB, FNPL un JA ar savu otro pamatu apgalvo, ka paziņojumā par iebildumiem Komisija ir tikai norādījusi galvenos faktus un tiesību elementus, uz kuru pamata var piemērot naudas sodu, kā, piemēram, iespējamo pārkāpuma smagumu un ilgumu un to, ka pārkāpums izdarīts tīši vai nolaidības dēļ, lai gan pretēji Pirmās instances tiesas nolemtajam tai vajadzēja pieminēt, ka naudas sods galu galā tiks aprēķināts, ņemot vērā to biedru apgrozījumu.*

44 Šos divus pamatus nevar pieņemt.

45 Pārsūdzētā sprieduma 219. punktā minētais arguments, ka Komisijai paziņojumā par iebildumiem esot vajadzējis norādīt, ka iespējamais naudas sods tiks aprēķināts, ņemot vērā federāciju prasītāju biedru apgrozījumu, jau tika izvirzīts Pirmās instances tiesā un tā to pamatoti noraidījusi pārsūdzētā sprieduma 224. punktā, pamatojoties uz Tiesas judikatūru, kas tika norādīta pārsūdzētā sprieduma 222. un 223. punktā.

46 Līdz ar to Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 221. punktā konstatēja, ka tieši strīdīgā lēmuma pieņemšanas stadijā Komisija ir ņēmusi vērā federāciju prasītāju pamata biedru apgrozījumu, lai attiecībā uz uzliktā naudas soda apmēru pārbaudītu, vai ir ievērota Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā noteiktā 10 % robeža.

- 47 Kā to norādījusi Pirmās instances tiesa, no Tiesas judikatūras izriet — ja paziņojuma par iebildumiem stadijā tiktu sniegti norādījumi par paredzētā naudas soda apmēru, kamēr uzņēmumiem vēl nav bijusi iespēja izteikt savus apsvērumus par iebildumiem, kas pret tiem vērsti, nepiemērotā veidā tiktu apsteigts Komisijas lēmums (1983. gada 7. jūnija spriedums apvienotajās lietās no 100/80 līdz 103/80 *Musique Diffusion française u.c./Komisija, Recueil*, 1825. lpp., 21. punkts).
- 48 Sava pamata pamatošanai kā *FNCBV*, tā arī *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA* turklāt apgalvo, ka Komisijas pienākums paziņojumā par iebildumiem norādīt, kādā veidā iespējamais naudas sods tiks aprēķināts, ir tik acīmredzams, ka tā novērsās no tradicionālās naudas sodu aprēķināšanas metodes, un šo apstākli Pirmās instances tiesa atzina pārsūdzētā sprieduma 237. punktā. Tiktāl, ciktāl šīm federācijām nebija iespējas paredzēt šādu metodes maiņu, kā rezultātā tās nevarēja aizstāvēties šajā jautājumā, Pirmās instances tiesai vajadzēja atzīt tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, ko Komisija pieļāvusi pašas pieņemtajā paziņojumā par iebildumiem.
- 49 Tomēr no Tiesas pastāvīgās judikatūras, ko Pirmās instances tiesa minējusi pārsūdzētā sprieduma 218. punktā, izriet — tā kā Komisija savā paziņojumā par iebildumiem tieši norāda, ka tā pārbaudīs, vai attiecīgajiem uzņēmumiem uzliekams naudas sods, un tā kā Komisija norāda galvenos faktu un tiesību elementus, uz kuru pamata var piemērot naudas sodu, kā, piemēram, iespējamā pārkāpuma smagumu un ilgumu, un faktu, ka pārkāpums izdarīts “tīši vai nolaidības dēļ”, tā izpilda savu pienākumu ievērot uzņēmumu tiesības tikt uzklausītiem. Šādi rīkojoties, Komisija tiem sniedz informāciju, kas nepieciešama, lai aizstāvētos ne tikai pret apsūdzību pārkāpumā, bet arī pret naudas soda uzlikšanu (šajā sakarā skat. it īpaši 2005. gada 28. jūnija spriedumu apvienotajās lietās *C-189/02 P*, *C-202/02 P*, no *C-205/02 P* līdz *C-208/02 P* un *C-213/02 P Dansk Rørindustri u.c./Komisija, Krājums*, I-5425. lpp., 428. punkts).

- 50 Runājot par federāciju prasītāju biedru apgrozījuma ņemšanu vērā naudas sodu aprēķinā, pietiek konstatēt, ka šāda Komisijas prakse nav jauna un Kopienu tiesas to ir atzinušas (skat. it īpaši 2000. gada 16. novembra spriedumu lietā C-298/98 P *Finnboard*/Komisija, *Recueil*, I-10157. lpp., 66. punkts; kā arī Pirmās instances tiesas 1994. gada 23. februāra spriedumu apvienotajās lietās T-39/92 un T-40/92 *CB* un *Europay*/Komisija, *Recueil*, II-49. lpp., 139. punkts). Pretēji federāciju prasītāju apgalvojumiem Komisija nav pieļāvusi metodes maiņu, kas būtu īpaši jāpiemin paziņojumā par iebildumiem.
- 51 Tādēļ Pirmās instances tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, secinādama, ka Komisija nav pārkāpusi ne *FNCBV*, ne arī *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA* tiesības uz aizstāvību tāpēc, ka paziņojumā par iebildumiem nav norādījusi, ka plāno ņemt vērā šo federāciju biedru apgrozījumu, lai pārbaudītu, vai ir ievērota Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā noteiktā 10 % robeža.
- 52 Līdz ar to *FNCBV* izvirzītais pirmais pamats un *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA* izvirzītais otrais pamats ir jānoraida kā nepamatoti.

Par FNCBV izvirzīto otro pamatu, kas izriet no Pirmās instances tiesas zināmu pierādījumu sagrozīšanas

- 53 *FNCBV* ar otro pamatu apgalvo, ka Pirmās instances tiesas faktu konstatējumos esot pieļautas būtiskas kļūdas, jo tā ir acīmredzami sagrozījusi tajā iesniegto ziņu jēgu, saturu un apjomu. Kā apgalvo šī federācija, lietas materiālu pilnīgai pārbaudei, skatot

tos savā kontekstā, vajadzēja rosināt Pirmās instances tiesu secināt, ka šī federācija nav pievienojusies mutiskai un slepenai 2001. gada 24. oktobra nolīguma pagarināšanai pēc tā izbeigšanās datuma.

54 Pirmās instances tiesa esot sagrozījusi šādus dokumentus:

- *FNB* direktora rokraksta piezīmes par 2001. gada 29. novembra sanākumi (pārsūdzētā sprieduma 169.–174. punkts);
- citus dokumentus, kas apstiprinot, ka federācijas prasītājas ir vienojušās mutiski, proti, *FNB* viceprezidenta 2001. gada 4. decembra atzinumus intervijā *Vendée agricole* un Vandē ražotāju federācijas 2001. gada 5. decembra aktualitāšu piezīmi (pārsūdzētā sprieduma 176. un 177. punkts);
- *FNPL* 2001. gada 10. decembra informācijas piezīmes daļas (pārsūdzētā sprieduma 179. punkts) un
- zināmas daļas *FNB* direktora rokraksta piezīmēs par 2001. gada 5. decembra sanākumi (pārsūdzētā sprieduma 180. punkts).

55 *FNCBV* attiecībā uz katru no šiem dokumentiem būtībā pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā ir mainījusi to jēgu un līdz ar to ir veikusi neprecīzu lietas faktisko apstākļu piemērošanu.

56 Komisija savā pamatā apgalvo, ka *FNCBV* tiecas apstrīdēt pierādījuma spēku, ko šiem dokumentiem piešķirusi Pirmās instances tiesa.

57 Savā replikas rakstā *FNCBV* noliedz, ka būtu apšaubījusi Pirmās instances tiesas faktu konstatējumu. Kā norāda šī federācija, “faktu konstatējuma mērķis ir noskaidrot faktus kā tādus vai to vērtējumu, kamēr sagrozīšana ir pierādījumu grozīšana, to būtisko aspektu neņemšana vērā vai to konteksta neņemšana vērā”.

58 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru no EKL 225. panta un Eiropas Kopienu Tiesas Statūtu 58. panta pirmās daļas izriet, ka Pirmās instances tiesa ir vienīgā instance, kuras kompetencē ir, no vienas puses, konstatēt faktus, izņemot gadījumu, kad šo konstatējumu materiālā neprecizitāte izriet no šai tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, un, no otras puses, veikt šo faktu vērtējumu. Ja Pirmās instances tiesa ir konstatējusi vai novērtējusi faktus, tad Tiesai saskaņā ar EKL 225. pantu ir kompetence pārbaudīt šo faktu juridisko kvalifikāciju un tiesiskās sekas, kuras Pirmās instances tiesa ir paredzējusi (skat. it īpaši 2006. gada 6. aprīļa spriedumu lietā C-551/03 P *General Motors*/Komisija, Krājums, I-3173. lpp., 51. punkts, un 2008. gada 22. maija spriedumu lietā C-266/06 P *Evonik Degussa*/Komisija, 72. punkts).

59 Tādējādi Tiesai nav kompetences konstatēt faktus vai principā pārbaudīt pierādījumus, ko Pirmās instances tiesa ir pieņēmusi šo faktu atbalstam. Ja šie pierādījumi ir atbilstoši iegūti un ir ievēroti vispārīgie tiesību principi un procesuālie noteikumi attiecībā uz pierādīšanas pienākumu, iesniegto pierādījumu izvērtējums ir jāveic Pirmās instances

tiesai pašai. Tādēļ šis izvērtējums, ja vien nav sagrozīta pati pierādījumu jēga, nav tiesību jautājums, kas jāpārbauda Tiesai (skat. it īpaši iepriekš minētos spriedumus lietā *General Motors*/Komisija, 52. punkts, un lietā *Evonik Degussa*/Komisija, 73. punkts).

60 Turklāt jāatgādina, ka sagrozīšanai acīmredzami jāizriet no lietas materiāliem un, ja tas tā nav, fakti un pierādījumi nav jāvērtē vēlreiz (skat. it īpaši iepriekš minētos spriedumus lietā *General Motors*/Komisija, 54. punkts, un lietā *Evonik Degussa*/Komisija, 74. punkts).

61 Šajā gadījumā *FNCBV* neapgalvo, ka Pirmās instances tiesas skatījumā par dažādajiem dokumentiem, ko tā citē, būtu pieļauta materiāla neprecizitāte. Tā Pirmās instances tiesai īpaši pārmet, ka pēdējā nav ņēmusi vērā būtiskus šo dokumentu aspektus un nav tos skatījusi to attiecīgajā kontekstā. Taču jākonstatē, ka, aizbildinoties ar “sagrozīšanu”, *FNCBV* patiesībā apstrīd Pirmās instances tiesas vērtējumu par šo dokumentu saturu.

62 Turklāt no pārsūdzētā sprieduma apstrīdētajiem punktiem acīmredzami izriet, ka Pirmās instances tiesa tajos veic nevis attiecīgo dokumentu satura atstāstījumu, bet gan to interpretāciju. Pārsūdzētā sprieduma 169.–180. punktā, kurus apstrīd *FNCBV*, Pirmās instances tiesa patiesībā vērtē dažādus dokumentus un pavedienus, skata tos attiecīgajā kontekstā, interpretē un novērtē katra pierādījuma spēku. Minētā sprieduma 185. punktā tā secina, ka, ņemot vērā šos elementus, Komisija ir sniegusi juridiski pietiekamus pierādījumus par 2001. gada 24. oktobra nolīguma piemērošanas turpināšanu.

63 Tā kā tikai Pirmās instances tiesai ir kompetence interpretēt pierādījumus un novērtēt to pierādījuma spēku, šis pamats nav pieņemams.

Par FNCBV izvirzīto trešo pamatu, kas izriet no kļūdas tiesību piemērošanā attiecībā uz pierādījumu novērtēšanu par šīs federācijas pievienošanas mutiskajam nolīgumam

64 Ar savu trešo pamatu, kam ir divas daļas, *FNCBV* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 185. punktā uzskatīdama, ka *FNCBV* pievienošanās mutiskajam nolīgumam ir pierādīta. Kā uzskata šī federācija, Pirmās instances tiesa to varēja nosodīt par tās dalību šajā nolīgumā, pamatojoties nevis uz pieņēmumu, bet gan pierādot tās skaidru dalību aizliegtajā vienošanās ar lopkopjiem apstākļos, kurus raksturoja lopkopju vienpusējas gribas izteikums kā arodbiedrības prasība piemērot iepirkuma minimālo cenu skalu.

65 Šī pamata pirmajā daļā *FNCBV* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir juridiski nepareizi interpretējusi konstatētos faktus, lai pierādītu apgalvoto šīs federācijas gribu turpināt 2001. gada 24. oktobra nolīgumu, kas nebūt nav uzskatāmi par pierādījumiem par tās patieso gribu turpināt piemērot iepirkuma minimālo cenu skalu un pārtraukt importu pēc 2001. gada 24. oktobra nolīguma beigām. Šī federācija min:

— *FNB* direktora rokraksta piezīmes par 2001. gada 29. novembra un 2001. gada 5. decembra sanāksmi (pārsūdzētā sprieduma 172. un 180. punkts);

- 2001. gada 6. decembra e-pasta vēstuli, ko Bretaņas Lauksaimnieku arodbiedrību reģionālās federācijas [*Fédération régionale des syndicats d'exploitants agricoles*] pārstāvis bija nosūtījis sava reģiona *FDSEA* priekšsēdētājiem (pārsūdzētā sprieduma 178. punkts);

- *FNPL* 2001. gada 10. decembra informācijas piezīmi (pārsūdzētā sprieduma 179. punkts);

- Vandē *FDSEA* 2001. gada 18. decembra piezīmi (pārsūdzētā sprieduma 182. punkts) un

- materiālus, kas ir saistīti ar vietējām darbībām (pārsūdzētā sprieduma 183. un 184. punkts).

⁶⁶ Tiktāl, ciktāl *FNCBV* cenšas apšaubīt Pirmās instances tiesas vērtējumu par faktiem, būtībā apstrīdējama apstākli, ka pārsūdzētā sprieduma 169.–184. punktā norādītie fakti esot pietiekami, lai pierādītu tās dalību 2001. gada 24. oktobra nolīguma piemērošanas turpināšanā pēc 2001. gada novembra beigām, šī pamata pirmā daļa ir jāatzīst par nepieņemamu, jo ar to tiek mēģināts panākt faktu vērtējuma pārskatīšanu, kas, kā jau norādīts šī sprieduma 58. un 59. punktā, nav Tiesas kompetencē apelācijas tiesvedībā.

⁶⁷ Sava trešā pamata otrajā daļā *FNCBV* izvirza apgalvojumu par pretrunām pārsūdzētā sprieduma pamatojumā, jo Pirmās instances tiesa ir uzskatījusi, ka šī federācija ir pievienojusies mutiskajam nolīgumam, un tajā pašā laikā atzinusi par pierādītu, ka tai pārmestā rīcība esot izrietējusi no lopkopju vienpusējā spiediena. Ar šo pēdējo

konstatējumu Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 279. un 289. punktā esot atzinusi, ka lopkopju vardarbīgā rīcība bija vienpusēja.

68 Arī trešā pamata otrā daļa, ko izvirzījusi *FNCBV*, ir jānoraida, jo tā pamatojas uz tādu pārsūdzētā sprieduma interpretāciju, kurā nav ņemts vērā konteksts, kādā Pirmās instances tiesa ir veikusi attiecīgos vērtējumus, proti, ka Komisija ir ņēmusi vērā atbildību pastipriņošus apstākļus, lai palielinātu naudas sodus, kas uzlikti tādām lopkopju federācijām kā *FNSEA*, *FNB* un *JA*.

69 Pirmās instances tiesai nevar pārnest, ka tā pārsūdzētajā spriedumā būtu sniegusi pretrunīgu pamatojumu, jo minētā sprieduma 279. un 289. punktā norādītie atbildību pastipriņošie apstākļi ir ņemti vērā tikai pēc tam, kad tika noteikta katras attiecīgās federācijas dalības mutiskajā nolīgumā pakāpe un apstākļi, pamatojoties uz Pirmās instances tiesas sprieduma 169.–184. punktā izskatītajiem pierādījumiem, kas ir to iebildumu priekšmets, kuri tika minēti pašreizējā pamata pirmajā daļā, kas tika noraidīta šī sprieduma 66. punktā. Ņemot vērā šos pierādījumus, Pirmās instances tiesa, nerādīdama pretrunas, kā to ģenerālvokāts norāda savu secinājumu 92. punktā, minētajā gadījumā varēja konstatēt nolīguma esamību, turklāt norādīdama uz zināmu lopkopju spiedienu vai spaidiem.

70 Tāpēc trešais *FNCBV* izvirzītais pamats ir jānoraida kā daļēji nepieņemams un daļēji nepamatots.

Par FNSEA, FNB, FNPL un JA izvirzīto pirmo pamatu, kas izriet no pierādījumu sagrozišanas, jo Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā divus būtiskus dokumentus, kas pierāda 2001. gada 24. oktobra nolīguma nepagarināšanu pēc 2001. gada 30. novembra, kā arī no pamatojuma trūkuma šajā sakarā

- 71 *FNSEA, FNB, FNPL un JA ar savu pirmo pamatu apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi pierādījumus, kas apstiprina, ka, ja cenas, kas bija noteiktas iepirkuma minimālo cenu skalā, ir tikušas pārņemtas vietējos nolīgumos pēc 2001. gada 30. novembra, šādas sekas izrietēja nevis no 2001. gada 24. oktobra nolīguma līgumslēdzēju federāciju brīvas gribas vienošanās, bet gan no arodbiedrību spiediena, ko vietējā līmenī lauksaimnieki īstenoja pret kautuvēm.*
- 72 *Kā norāda šīs federācijas, tas attiecas uz dokumentu, ko viens no FNB direktoriem 2001. gada 11. decembrī nosūtīja pa faksu kādai departamenta federācijai un kurā bija norādīta iepirkuma minimālo cenu skala un pievienota norāde: “Uzmanību, šī skala netiek atjaunota ar nolīgumu”, kā arī uz Bretaņas Lauksaimnieku arodbiedrību reģionālās federācijas 2001. gada 12. decembra paziņojumu, kurā bija norādīts, ka, “tā kā Bretaņas FDSEA uzskata par nepieņemamu pašreizējo liellopu cenu, tās informē lopkopjus, ka ir īstenojušas arodbiedrības spiedienu uz iepircējiem, lai atjaunotu to cenu līmeni, kāds bija novembrī”.*
- 73 *Kā apgalvo FNSEA, FNB, FNPL un JA, fakts, ka abi iepriekšējā punktā minētie dokumenti, kurus šīs federācijas bija iesniegušas Pirmās instances tiesai pēc 2006. gada 17. maija tiesas sēdes, nav minēti pārsūdzētajā spriedumā, liecina, ka tiesa tos vispār nav ņēmusi vērā. Tās apgalvo, ka šie dokumenti pierāda ražotāju federāciju uzskatu, ka 2001. gada 24. oktobra nolīgums kautuvju federācijām vairs nebija saistošs un ka līdz ar to cenas, kuras bija noteiktas ar šo nolīgumu pieņemtajā iepirkuma minimālo cenu skalā, ražotāji varēja panākt tikai ar vietējā līmenī īstenotu arodbiedrības spiedienu. Neizskatot attiecīgos divus dokumentus, Pirmās instances tiesa neesot izpildījusi tās pienākumu norādīt pamatojumu un tādēļ pārsūdzētais spriedums neesot spēkā.*

74 Patiesi, lai Pirmās instances tiesa pareizi izpildītu prāvas faktu novērtēšanas uzdevumu, tai rūpīgi ir jāpārbauda visi dokumenti, ko tai iesnieguši lietas dalībnieki, un jāņem tie vērā, ieskaitot dokumentus, kas, kā šajā gadījumā, lietai pievienoti pēc mutvārdu debatēm tās procesa organizatorisko pasākumu ietvaros Reglamenta 64. panta nozīmē. Patiesi ir arī tas, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētajā spriedumā nav pieminējusi šos divus strīdīgos dokumentus, proti, 2001. gada 11. decembra faksu un 2001. gada 12. decembra paziņojumu.

75 Tomēr, kā norādīts pastāvīgajā judikatūrā, pienākums norādīt pamatojumu neliek Pirmās instances tiesai izsmeloši izklāstīt vienu pēc otra lietas dalībnieku izteiktos argumentus, jo pamatojums var būt netiešs ar nosacījumu, ka tas ieinteresētajām personām ļauj uzzināt iemeslus, kuru dēļ tikuši veikti attiecīgie pasākumi, un kompetentajai tiesai — gūt pietiekamu informāciju pārbaudes veikšanai (šajā sakarā skat. 2001. gada 25. oktobra spriedumus lietā C-120/99 Itālija/Padome, *Recueil*, I-7997. lpp., 28. punkts, kā arī spriedumu apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 372. punkts).

76 Runājot par vērtējumu, vai 2001. gada 24. oktobra nolīgums mutiski un slepeni tika turpināts pēc 2001. gada 30. novembra, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 164.–184. punktā federāciju prasītāju izvirzīto argumentu kontekstā detalizēti izvērtēja dokumentus, uz kuriem Komisija bija pamatojusies, lai pieņemtu strīdīgo lēmumu, un kuru pierādījuma spēku kritizēja federācijas prasītājas. Pirmās instances tiesa īpaši uzskatīja, ka pārsūdzētā sprieduma 169.–184. punktā izskatīto dokumentu saturs radīja pārliecību, kā to apgalvoja Komisija, ka 2001. gada 29. novembra un 5. decembra sanāksmēs tika nolemts pagarināt 2001. gada 24. oktobra nolīgumu.

77 Turklāt Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 186. un 187. punktā apgalvoja, ka lopkopju federācijas 2001. gada 24. oktobra nolīgumu ir turpinājušas īstenot slepus,

vienlaicīgi pieņemot informēšanas stratēģiju, kuras mērķis bija publiski apstiprināt, ka šis nolīgums nav pagarināts, un pieprasīt skalas cenu piemērošanu arodbiedrības prasību veidā.

78 Šādos apstākļos *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA* izvirzītais pirmais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par FNCBV izvirzīto ceturto pamatu, kas izriet no 2001. gada 24. oktobra nolīguma un mutiskā nolīguma konkurenci ierobežojošā rakstura neesamības

79 Ar ceturto pamatu, kas ir izvirzīts pakārtoti, *FNCBV* apgalvo, ka Pirmās instances tiesai esot vajadzējis konstatēt, ka ekonomikas apstākļu dēļ, kādos 2001. gada 24. oktobra nolīgums tika noslēgts, tam nav konkurenci ierobežojoša rakstura, un ka Pirmās instances tiesai vajadzēja analizēt minētā nolīguma pagarināšanas iespējamās sekas.

80 *FNCBV* apgalvo, ka, lai novērtētu 2001. gada 24. oktobra nolīguma konkurenci ierobežojošo raksturu, Pirmās instances tiesai vajadzēja ņemt vērā ekonomikas apstākļus. Kā norāda šī federācija, lieta bija specifiska tādā ziņā, ka attiecīgajā nozarē valdīja ārkārtēja ekonomikas situācija, kas Kopienų iestādes būtu rosinājusi ieviest intervences sistēmu, lai iepirktu lopu liemeņus un nodrošinātu lopkopju izdzīvošanu.

- 81 *FNCBV* uzskata, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatīdama, ka Komisijai nebija pienākuma pierādīt 2001. gada 24. oktobra nolīguma pagarināšanu, pamatojoties uz izvērtējumu par tā iedarbību uz attiecīgajā periodā piemērotajām cenām. Šajā sakarā *FNCBV* lūdz Tiesu konstatēt šādas pagarināšanas seku neesamību, jo dažādās reģionu kautuves neievēroja iepirkuma minimālo cenu skalu. Šajā nolūkā *FNCBV* iesniedza tabulas, kurās ir norādītas dažādo Francijas reģionu kautuvju piemērotās cenas, kuras pierāda, ka katrā reģionā reāli piemērotās cenas bija atšķirīgas un vairumā gadījumu tās bija mazākas, nekā skalā noteiktās cenas pēc 2001. gada 24. oktobra nolīguma pārtraukšanas.
- 82 Šo pamatu nevar pieņemt, jo tas ir balstīts uz nepareizu pārsūdzētā sprieduma 81.–93. punkta interpretāciju.
- 83 Vispirms pārsūdzētā sprieduma 82. punktā Pirmās instances tiesa konstatēja, ka apņemšanās pārtraukt importu, kas bija paredzēta 2001. gada 24. oktobra nolīgumā, mērķis bija noslēgt Francijas nacionālo tirgu un tādējādi ierobežot konkurenci vienotajā tirgū. Mīnētā sprieduma 84. un 85. punktā Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka federācijas, kas noslēgušas šo nolīgumu, ir vienojušās par iepirkuma minimālo cenu skalu un apņēmas nodrošināt tās ievērošanu, ierobežojot lopkopju un kautuvju darījumu slēgšanas brīvību un kropļojot cenu veidošanos attiecīgajos tirgos.
- 84 Turpinājumā pārsūdzētā sprieduma 86.–92. punktā Pirmās instances tiesa vērtēja apstākļus, kādos tika noslēgts 2001. gada 24. oktobra nolīgums. Šajā sakarā Pirmās instances tiesa ņēma vērā gan lauksaimniecības tirgu īpatnības, uz kuriem ar dažiem izņēmumiem attiecas Kopienas konkurences noteikumi, gan faktu un tiesību apstākļus saistībā ar šī nolīguma īstenošanu liellopu gaļas nozares krīzes situācijā.

85 Tā Pirmās instances tiesa atzina, ka būtiskai govju daļai noteiktās cenas bija ievērojami augstākas nekā Komisijas noteiktās intervences cenas. Pirmās instances tiesa arī uzskatīja, ka Komisijas 1999. gada 22. decembra Regula (EK) Nr. 2790/99 par Līguma 81. panta 3. punkta piemērošanu vertikālu vienošanos un saskaņotu darbību kategorijām (OV L 336, 21. lpp.), uz kuru atsaucās federācijas prasītājas, šajā gadījumā nav piemērojama, jo lopkopju federāciju biedru produkcija ievērojami pārsniedza attiecīgā tirgus 30 % sliekšni, virs kura šī regula neļauj izmantot kategorijas atbrīvojumu attiecībā uz vertikāliem nolīgumiem.

86 Šādi izvērtējot pārsūdzēto spriedumu, jāsecina, ka pretēji *FNCBV* apgalvojumiem Pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā 2001. gada 24. oktobra nolīguma ekonomikas apstākļus, lai novērtētu tā konkurenci ierobežojošo raksturu.

87 Turklāt no pastāvīgās judikatūras izriet, ka, piemērojot EKL 81. panta 1. punktu, nolīguma konkrētas iedarbības ņemšana vērā ir lieka, ja tā mērķis ir ierobežot, traucēt vai kropļot konkurenci (šajā sakarā skat. 1966. gada 13. jūlija spriedumu apvienotajās lietās 56/64 un 58/64 *Consten* un *Grundig*/Komisija, *Recueil*, 429. un 496. lpp., kā arī 2002. gada 15. oktobra spriedumu apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, I-8375. lpp., 491. punkts).

88 Šajā gadījumā Pirmās instances tiesa, secinādama, ka 2001. gada 24. oktobra nolīguma konkurenci ierobežojošais mērķis ir pierādīts, pārsūdzētā sprieduma 93. punktā pamatoti nosprieda, ka Komisijai nebija pienākuma izmeklēt šajā nolīgumā pieņemto pasākumu konkrētu iedarbību uz konkurenci. Tā kā minētā nolīguma pagarināšana pēc 2001. gada 30. novembra arī tika pierādīta, pamatojoties uz dokumentāriem pierādījumiem, Pirmās instances tiesa nepieļāva kļūdu tiesību piemērošanā, uzskatīdama, ka šādu pagarināšanu nav vajadzīgs pierādīt, pamatojoties uz pārbaudi par nolīguma turpināšanas iedarbību uz attiecīgajā periodā piemērotajām cenām.

89 Līdz ar to *FNCBV* izvirzītais ceturtais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par FNSEA, FNB, FNPL un JA izvirzīto trešo pamatu un par FNCBV izvirzīto piekto pamatu, kas izriet no Pirmās instances tiesas pieļautas tiesību kļūdas Regulas Nr. 17 15. panta 2. punkta piemērošanā

90 Ar savu trešo pamatu *FNSEA, FNB, FNPL* un *JA*, kuras atbalsta Francijas Republika, apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nolemdama, ka Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā noteikto naudas sodu robežu varēja aprēķināt, ņemot vērā to biedru un nevis katras federācijas apgrozījumu. Federācijas prasītājas apgalvo, ka tās ir radikālas pārmaiņas salīdzinājumā ar precīzajām, objektīvajām un pamatotām prasībām, kuras noteiktas judikatūrā, proti, ka uzņēmumu apvienības biedru apgrozījuma ņemšana vērā, lai aprēķinātu šo robežu, ir pakļauta nosacījumam, ka šī apvienība saskaņā ar tās iekšējiem noteikumiem var radīt saviem biedriem saistības. Pakārtoti, Francijas Republika piebilst, ka, tā kā federācijām prasītājām nav pilnvaru radīt saviem biedriem saistības, Pirmās instances tiesai nevajadzēja pieļaut, ka šo biedru apgrozījums tiek ņemts vērā, lai aprēķinātu minētajā normā noteiktā naudas soda robežu, vienlaicīgi neizmeklējot, vai 2001. gada 24. oktobra nolīgums faktiski ietekmēja liellopu gaļas tirgu.

91 Sava piektā pamata pirmajā daļā *FNCBV* apgalvo, ka šāda novēršanās no judikatūras, kas turklāt nav pietiekami pamatota, ir pretēja tiesiskās drošības principam, jo attiecīgie uzņēmumi nevar nošķirt gadījumus, kad Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā noteiktā 10 % robeža tiks vērtēta pēc vienas uzņēmumu apvienības apgrozījuma un kad tā tiks vērtēta pēc šīs apvienības biedru apgrozījuma summas.

- 92 Jānorāda, ka *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA* izvirzītais trešais pamats un *FNCBV* izvirzītā piektā pamata pirmā daļa ir balstīta uz kļūdainu pieņēmumu, ko Pirmās instances tiesa ir pamatoti noraidījusi pārsūdzētā sprieduma 316.–319. punktā.
- 93 Patiesi, kā Pirmās instances tiesa ir atgādinājusi minētā sprieduma 317. punktā, Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā noteikto 10 % robežu saskaņā ar pastāvīgo judikatūru var aprēķināt, ņemot vērā uzņēmumu apvienības visu biedru uzņēmumu apgrozījumu, vismaz tajos gadījumos, kad šī apvienība var saviem biedriem radīt saistības. Tomēr, kā jau Pirmās instances tiesa ir norādījusi pārsūdzētā sprieduma turpmākajā punktā, šī judikatūra neizslēdz, ka īpašos gadījumos šāda ņemšana vērā ir arī iespējama pat tad, ja attiecīgajai uzņēmumu apvienībai formāli nav pilnvaru radīt saistības saviem biedriem.
- 94 *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA* tomēr apgalvo, ka daudz nesenākā judikatūrā, proti, iepriekš minētā sprieduma lietā *Finnboard*/Komisija 66. punktā, Tiesa ir skaidri izslēgusi iespēju ņemt vērā uzņēmumu apvienības biedru apgrozījumu, ja tai nav iespēju radīt saistības saviem biedriem.
- 95 Šādu minētā sprieduma interpretāciju nevar pieņemt.
- 96 Kā ģenerālvokāts ir norādījis savu secinājumu 53. punktā, no iepriekš minētā sprieduma lietā *Finnboard*/Komisija 66. punkta konteksta izriet, ka tās uzņēmumu apvienības biedri, kurai Komisija piemērojusi naudas sodu, nebija iesaistīti pārkāpuma izdarīšanā. Šādos apstākļos Tiesa nosprieda, ka attiecībā uz naudas soda piemērošanu tādai uzņēmumu apvienībai, kuras pašas apgrozījums neatspoguļo tās lielumu vai ietekmi tirgū, Komisija var ņemt vērā šīs uzņēmumu apvienības biedru apgrozījumu, lai

noteiktu tādu sodu, kas ir preventīvs, bet šajā sakarā tiek prasīts, lai minētajai apvienībai saskaņā ar tās iekšējiem noteikumiem būtu iespēja radīt saistības saviem biedriem.

97 Tādējādi, kā to apgalvojusi Komisija, Pirmās instances tiesa varēja pamatoti uzskatīt, ka, ja uzņēmumu apvienības biedri, kā tas ir šajā gadījumā, ir aktīvi piedalījušies konkurenci ierobežojoša nolīguma īstenošanā, soda noteikšanā var ņemt vērā tās biedru apgrozījumu, pat ja attiecīgajai apvienībai, atšķirībā no iepriekš minētā sprieduma lietā *Finnboard*/Komisija 66. punktā minētās situācijas, nav iespēju radīt saistības saviem biedriem. Tādēļ Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 319. punktā ir pamatoti nospriedusi, ka šāda ņemšana vērā ir pamatota “gadījumos, kad apvienības izdarītais pārkāpums ietekmē tās biedru darbību un apvienība attiecīgās konkurencei pretējās darbības izpilda tieši tās biedru labā un sadarbībā ar tiem, un apvienībai nav objektīvu interešu, kas atšķirtos no tās biedru interesēm”.

98 Turklāt jebkāda citāda interpretācija būtu pretrunā nepieciešamībai nodrošināt to sodu preventīvo iedarbību, kas noteikti par Kopienu konkurences noteikumu pārkāpumiem. Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 318. punktā ir pamatoti norādījusi, ka Komisijas spēja attiecīgo pārkāpumu izdarītājiem noteikt atbilstošus naudas sodus tiktu apdraudēta, jo apvienības, kurām ir ļoti mazs apgrozījums, bet kuras apvieno, kaut vai bez formālām pilnvarām radīt tiem saistības, ievērojamu tādu uzņēmumu skaitu, kuriem kopā ir liels apgrozījums, varētu sodīt tikai ar ļoti maziem naudas sodiem, lai gan to izdarītājiem pārkāpumiem varētu būt ievērojama ietekme attiecīgajos tirgos.

99 Pretēji *FNCBV* apgalvojumam no pārsūdzētā sprieduma 318.–325. punkta skaidri izriet, ka Pirmās instances tiesa šo aspektu ir juridiski pietiekami pamatojusi.

100 Federācijas prasītājas turklāt apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 320.–323. punktā Pirmās instances tiesa, lai dotajā gadījumā nepiemērotu pastāvīgo judikatūru par gadījumiem, kādos Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā noteiktā apgrozījuma 10 % robeža ir jāaprēķina, pamatojoties uz visu uzņēmumu apvienības biedru apgrozījumu, ir izsecinājusi no lietas faktiem četrus kritērijus, ko tā kvalificēja kā “īpašus apstākļus”. Runa ir par gadījumiem, kad attiecīgās uzņēmumu apvienības galvenais uzdevums ir aizstāvēt un pārstāvēt savu biedru intereses, attiecīgais konkurenci ierobežojošais nolīgums attiecas uz šīs apvienības biedru un nevis pašas apvienības darbību, šis nolīgums ir ticis noslēgts minētās apvienības biedru labā un tie paši ir piedalījušies attiecīgajā konkurenci ierobežojošajā darbībā.

101 Kā norāda *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA*, no vienas puses, trīs no šiem kritērijiem parasti ir izpildīti uzņēmumu apvienības gadījumā. No otras puses, vietējie nolīgumi un zināmu lopkopju grupu darbības, kas minētas pārsūdzētā sprieduma 323. punktā, nepierāda šo federāciju visu liellopu gaļas tirgū aktīvo biedru piedalīšanos, bet gan liecina vienīgi par zināmu atsevišķu biedru piedalīšanos. Tādējādi Pirmās instances tiesas izdarītais secinājums neesot pamatots ar objektīvu saikni starp minētajām federācijām un visiem to biedriem un neesot balstīts uz šo biedru netiešu piedalīšanos attiecīgajā šajā prāvā izskatāmajā konkurenci ierobežojošajā darbībā.

102 Šie argumenti ir balstīti uz pārsūdzētā sprieduma kļūdainu interpretāciju, un tie nevar būt sekmīgi.

103 Pārsūdzētā sprieduma 319. punktā Pirmās instances tiesa ir identificējusi jaunus īpašus apstākļus, kas attiecas uz uzņēmumu apvienību izdarītajiem pārkāpumiem un kas papildina jau judikatūrā atzītos apstākļus. Savukārt pārsūdzētā sprieduma 320.–323. punktā Pirmās instances tiesa ir izvērtējusi, vai šajā gadījumā federācijas prasītājas atradās īpašos apstākļos, lai nolemtu, vai Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā paredzētā 10 % robeža drīzāk ir jānosaka, pamatojoties uz to biedru, nevis pašu federāciju apgrozījumu.

104 Jānorāda, ka, pirmkārt, *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA* neapstrīd Pirmās instances tiesas attiecībā uz tām pārsūdzētā sprieduma 320.–322. punktā izdarītos konstatējumus un, otrkārt, kā jau tika atgādināts šī sprieduma 59. punktā, faktu un pierādījumu izvērtējums, ja vien nav sagrozīta to jēga, nav tiesību jautājums, kas Tiesai jāpārbauda apelācijas tiesvedībā (skat. 2002. gada 19. septembra spriedumu lietā C-104/00 P *DKV/ITSB*, *Recueil*, I-7561. lpp., 22. punkts, un 2008. gada 13. marta spriedumu lietā C-125/06 P Komisija/*Infront WM*, Krājums, I-1451. lpp., 57. punkts). Faktu sagrozišana šajā gadījumā Tiesā netika apgalvota.

105 Kā norāda *FNCBV*, divi no vajadzīgajiem četriem kumulatīvajiem elementiem, ko noteikusi Pirmās instances tiesa, tās gadījumā nav izpildīti. Pirmkārt, šī federācija apgalvo, ka 2001. gada 24. oktobra nolīguma parakstīšana nerada nekādu interesi tās biedriem, jo tajā paredzēta ieteiktā liellopu iepirkuma minimālā cena. Tādēļ šis nolīgums bija pretējs to interesēm. Turklāt minētā nolīguma parakstīšana neesot izraisījusi kautuvju atbloķēšanu, jo blokādes ir turpinājušās, kā to pierāda Komisijas materiāli. Minētās federācijas biedru intereses neesamību attiecībā uz 2001. gada 24. oktobra nolīguma parakstīšanu turklāt apstiprinot fakts, ka Komisija ir minējusi ļoti mazu vietējo nolīgumu skaitu.

106 Otrkārt, *FNCBV* interešu neatkarība no tās biedru interesēm izrietot ne tikai no fakta, ka tai nav pilnvaru radīt biedriem saistības, bet arī no ierobežotā vietējo nolīgumu skaita, kas tika pieņemti pēc 2001. gada 24. oktobra nolīguma.

107 Šo argumentu nevar pieņemt.

108 Tā kā faktu vērtējums ir ekskluzīvā Pirmās instances tiesas kompetencē, Tiesai nav jāpārbauda, vai pārsūdzētā sprieduma 322. punktā Pirmās instances tiesa ir pamatoti secinājusi, ka 2001. gada 24. oktobra nolīgums ir ticis noslēgts tieši *FNCBV* pamata biedru labā, un vai minētā sprieduma 323. punktā tā ir pamatoti secinājusi, ka šis nolīgums tika īstenots, noslēdzot vietējus nolīgumus starp departamenta federācijām un vietējām lauksaimnieku arodbiedrībām, no vienas puses, un kautuvju uzņēmumiem, no otras puses.

109 *FNCBV* vēl apgalvo, ka ne Komisija, ne Pirmās instances tiesa nav pierādījusi, ka Komisijas lēmumus nebija iespējams nosūtīt federāciju prasītāju biedru uzņēmumiem, lai šiem biedriem uzliktu individuālus naudas sodus. Kā norāda *FNCBV*, no Pamatnostādņu 5. punkta c) apakšpunkta izriet, ka tikai tad, ja nav iespējams uzlikt individuālus naudas sodus uzņēmumu apvienības biedriem, Komisija var uzlikt naudas sodu pašai apvienībai, kas atbilst kopējai naudas sodu summai, ko tai vajadzētu uzlikt apvienības biedriem. Tā kā Komisija un Pirmās instances tiesa nav centušās pamatot federāciju prasītāju biedru kopējā apgrozījuma izmantošanu, lai aprēķinātu tām uzliktā naudas soda summu, pārsūdzētais spriedums esot prettiesisks un tādēļ būtu jāatceļ.

- 110 Jākonstatē, ka *FNCBV* šo apgalvojumu par Pamatnostādņu 5. punkta c) apakšpunkta pārkāpumu pirmo reizi ir izvirzījusi apelācijas stadijā. Tādēļ saskaņā ar Reglamenta 42. panta 2. punktu, kas saskaņā ar šī Reglamenta 118. pantu ir piemērojams apelācijas tiesvedībai, tas ir jauns pamats, kas nav pieņemams, ja vien tas nav pamatots ar tādiem tiesību vai faktiskiem apstākļiem, kas ir kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā.
- 111 No tā izriet, ka *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA* izvirzītais trešais pamats un *FNCBV* izvirzītā piektā pamata pirmā daļa ir jānoraida kā daļēji nepieņemami un daļēji nepamatoti.
- 112 Sava piektā pamata otrajā daļā *FNCBV* apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 320. un turpmākajos punktos izvirzītie motīvi ir pretrunā tiem motīviem, kas norādīti minētā sprieduma 341. un turpmākajos punktos un kas attiecas uz normas par sodu nesaskaitīšanu piemērošanu.
- 113 Pārsūdzētā sprieduma 341. punktā Pirmās instances tiesa uzsvāra ir likusi uz federāciju prasītāju 2001. gada 24. oktobra nolīguma parakstīšanu, dalību tajā, atbildību, individuālo lomu un ieviešanu, lai pamatotu faktu, ka sods ir uzlikts tām, nevis to biedriem. Savukārt minētā sprieduma 320. un turpmākajos punktos uzsvārs esot likts uz faktu, ka šis nolīgums neattiecoties uz federāciju prasītāju darbību, ka veiktie pasākumi tās neietekmē, ka minētais nolīgums ir ticis noslēgts tieši šo federāciju biedru labā un, visbeidzot, ka šo nolīgumu ir istenojuši minēto federāciju biedri.

- 114 Tādējādi Pirmās instances tiesa esot izstrādājusi divus pretējus pamatojumus, no kuriem pirmajā uzsvērts, ka federācijām prasītājām ir bijusi tieša un aktīva loma 2001. gada 24. oktobra nolīguma noslēgšanā un ieviešanā, bet otrajā apstiprināts, ka šīs federācijas ir bijušas tikai to biedru darbības pārskatāms izpausmes līdzeklis.
- 115 Turklāt pārsūdzētā sprieduma 341. punktā atzīdama federāciju prasītāju personīgo dalību pārkāpumos, kas sodītas ar strīdīgo lēmumu, Pirmās instances tiesa esot netieši atzinusi, ka to biedru apgrozījuma ņemšana vērā, lai aprēķinātu Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā noteikto 10 % robežu, šajā gadījumā nebija pamatota.
- 116 Francijas Republika uzskata, ka Pirmās instances tiesas apstiprinājums pārsūdzētā sprieduma 343. punktā, atbilstoši kuram sods ar strīdīgo lēmumu nav uzlikts federāciju prasītāju pamata līmeņa biedriem, šķiet pretrunā tā paša sprieduma 319. punktā teiktā par šo biedru apgrozījuma ņemšanu vērā, lai aprēķinātu 10 % robežu, pamatojumam ar faktu, ka 2001. gada 24. oktobra nolīgums ir ticis noslēgts tieši šo biedru labā un sadarbojoties ar tiem.
- 117 Šādas apgalvotas motīvu pretrunas ir pamatotas ar kļūdainu pārsūdzētā sprieduma interpretāciju. Šī iemesla dēļ *FNCBV* izvirzītā piektā pamata otrā daļa nav pieņemama.
- 118 Jākonstatē, ka, lai izlemtu, vai Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā noteiktā 10 % robeža ir jāaprēķina, pamatojoties uz federāciju prasītāju biedru kopējo apgrozījumu, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 320.–323. punktā pārbaudīja, vai uz šiem pēdējiem attiecās minētā sprieduma 319. punktā konstatētie īpašie apstākļi, proti, vai šo federāciju izdarītie pārkāpumi attiecās uz to biedru darbībām un vai attiecīgās konkurenci ierobežojošās darbības federācijas izpildīja tieši savu biedru labā un sadarbojoties ar tiem. Šādas pieejas ietvaros Pirmās instances tiesai bija jāiedziļinās

federāciju prasītāju uzdevumos, jānosaka 2001. gada 24. oktobra nolīgumā paredzētā darbība, kā arī šī nolīguma labuma guvēji un jāizvērtē tā ieviešanas kārtība.

119 Savukārt pārsūdzētā sprieduma 341.–345. punktā Pirmās instances tiesa noraidīja pamatu par sodu nesaskaitīšanas principa pārkāpumu no Komisijas puses. Šajā sakarā, pirmkārt, Pirmās instances tiesa noteica, ka katrai federācijai prasītājam uzliktais sods tika pasludināts saistībā ar katras dalību un atbildību par pārkāpumu, jo tajā piedalījās visas federācijas prasītājas, lai gan ar dažādu intensitāti un dažādām sekām. Otrkārt, Pirmās instances tiesa uzskatīja, ka ar strīdīgo lēmumu nav vairākkārt sodītas nedz vienas un tās pašas vienības, nedz vienas un tās pašas personas par tiem pašiem pārkāpumiem, jo ar to sods netika uzlikts šo federāciju tiesājiem vai netiesājiem pamata biedriem.

120 Līdz ar to Pirmās instances tiesa savā spriedumā nav pieļāvusi pretrunas motīvos, kad tā, balstoties uz savu pamatojumu, pārsūdzētā sprieduma 324. punktā secināja, ka, lai aprēķinātu Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā noteikto 10 % robežu, varēja pamatoti ņemt vērā federāciju prasītāju pamata biedru apgrozījumu, un tā paša sprieduma 344. punktā secināja, ka pārkāpēji nav identiski, jo ar strīdīgo lēmumu nav vairākkārt sodītas vienas un tās pašas vienības vai personas par vieniem un tiem pašiem nodarījumiem.

- 121 No tā izriet, ka *FNCBV* izvirzītā piektā pamata otrā daļa ir jānoraida kā nepamatota.
- 122 Līdz ar to *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA* izvirzītais trešais pamats un *FNCBV* izvirzītais piektais pamats ir jānoraida kopumā.

Par FNSEA, FNB, FNPL un JA izvirzīto ceturto pamatu, kas izriet no noteikuma par sodu nesaskaitīšanu un sodu samērīguma principa pārkāpuma, jo Pirmās instances tiesa katrai federācijai noteica atsevišķu naudas sodu, ņemot vērā to kopīgo biedru kopējo apgrozījumu

- 123 *FNSEA, FNB, FNPL un JA ar savu ceturto pamatu apgalvo, ka Pirmās instances tiesa, nepārkāpjot sodu nesaskaitīšanas un samērīguma principu un neradot pretrunas, nevarēja noteikt atsevišķus sodus FNSEA un katrai no tās trijām apakšfederācijām, kuru liellopu gaļas tirgū aktīvie biedri tām ir kopīgi. Pirmās instances tiesai vajadzēja konstatēt, ka nevienai no četrām federācijām nebija savu atšķirīgu interešu salīdzinājumā ar to kopīgiem biedriem un pārējām trijām federācijām un ka tai nevajadzēja apstiprināt katrai federācijai Komisijas piemērotā naudas soda aprēķināšanas metodi, kas esot balstīta uz to biedru kopējo apgrozījumu.*
- 124 Šīs federācijas apgalvo, ka Pirmās instances tiesa, lai pamatotu sodu saskaitīšanu, ir ņēmusi vērā katru no četrām federācijām prasītājam vispārējā kontekstā, t.i., kā atsevišķas juridiskas personas, kurām ir savs budžets un savas intereses. Turpretī, lai pamatotu robežas nepārsniegšanu, tā katru no šīm federācijām esot ņēmusi vērā konkrētajā 2001. gada 24. oktobra nolīguma noslēgšanas kontekstā, t.i., kā federācijas, kuras visas četras ir rikojušās vienās un tajās pašās interesēs, proti, savu liellopu gaļas tirgū aktīvo kopīgo biedru interesēs. Četras federācijas prasītājas uzskata, ka tikai vienai

federācijai, proti, vai nu *FNSEA*, vai arī *FNB*, kura katra apvieno visus kopīgos biedrus, varēja uzlikt vienu sodu, ņemot vērā šo biedru finanšu spējas, un ka trim pārējām federācijām piemērotajā sodā bija jāņem vērā vienīgi to pašu ienākumu summa.

125 Francijas Republika uzskata, ka, tā kā četru federāciju prasītāju pamata biedri varēja būt kopīgi vairākām no tām, Pirmās instances tiesa ir pārvērtējusi šo federāciju ekonomiskās spējas. Tādēļ fakts, ka tiek ņemts vērā katras no šo četru federāciju prasītāju biedru apgrozījums, lai aprēķinātu tām uzliktā naudas soda robežu, katrā ziņā nozīmē to, ka tām tiek uzlikts nesamērīgs naudas sods.

126 Šos argumentus, ko pirmajā instancē izvirzījušas tās pašas federācijas prasītājas, Pirmās instances tiesa noraidīja pārsūdzētā sprieduma 340.–346. punktā.

127 Pirmās instances tiesa vispirms ir atgādinājusi judikatūru, saskaņā ar kuru *non bis in idem* principa piemērošana ir pakļauta trīskāršam nosacījumam, ka fakti ir vieni un tie paši, likumpārkāpējs ir viens un tas pats un aizsargātās tiesiskās intereses ir vienas un tās pašas, turklāt šis princips aizliedz sodīt vienu to pašu personu vairāk kā vienu reizi par vienu un to pašu prettiesisku rīcību, lai aizsargātu vienu un to pašu tiesisko interesi, un tiesa konstatēja, ka šajā gadījumā Komisija federācijas prasītājas ir sodījusi par katras federācijas dalību un atbildību par pārkāpumu.

- 128 Turpinājumā Pirmās instances tiesa atzina, ka apstākļi, ka *FNB*, *FNPL* un *JA* ir *FNSEA* biedri, nenozīmē, ka šīs federācijas ir tikušas sodītas vairākas reizes par vienu un to pašu pārkāpumu, jo minētās federācijas ir neatkarīgas juridiskas personas, kurām ir atsevišķi budžeti, kā arī mērķi, kas ne vienmēr sakrīt, un kuras vada savu attiecīgo arodbiedrības darbību, lai aizstāvētu savas specifiskās intereses.
- 129 Visbeidzot, pamatojoties uz judikatūru, saskaņā ar kuru uzņēmumu apvienības biedru apgrozījuma ņemšana vērā, lai noteiktu 10 % robežu, nenozīmē nedz to, ka tiem ir uzlikts naudas sods, nedz arī to, ka attiecīgajai apvienībai ir pienākums novirzīt šos maksājumus uz saviem biedriem (skat. iepriekš minēto Pirmās instances tiesas spriedumu apvienotajās lietās *CB* un *Europay*/Komisija, 139. punkts), Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 343. punktā secināja, ka, ja reiz individuāli lauksaimnieki, kas ir federāciju prasītāju netiešie biedri, ar strīdīgo lēmumu netika sodīti, fakts, ka *FNB*, *FNPL* un *JA* pamata biedri ir arī *FNSEA* biedri, neliedz Komisijai individuāli sodīt katru no šīm federācijām.
- 130 Līdz ar to Pirmās instances tiesa pamatoti varēja secināt pārsūdzētā sprieduma 344. punktā, ka princips *non bis in idem* nav ticis aizskarts, jo likumpārkāpēji nav identiski, un nav pārkāpts samērīguma princips, jo federāciju prasītāju tiešajiem vai netiešajiem biedriem nav uzlikts dubults naudas sods par vienu un to pašu pārkāpumu.
- 131 No tā izriet, ka *FNSEA*, *FNB*, *FNPL* un *JA* izvirzītais ceturtais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par FNCBV izvirzīto sesto pamatu, kas attiecas uz tai uzliktā naudas soda apmēra samazināšanu

¹³² *FNCBV* ar savu sesto pamatu pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā ir pārkāpusi Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu, nosakot tai uzliedzamo naudas sodu EUR 360 000 apmērā, jo šī summa atbilst gandrīz 20 % no tās apgrozījuma, proti, no tās ienākumiem, lai gan minētajā normā uzliedzamā naudas soda apmēra robeža ir noteikta 10 % no pārkāpēju uzņēmumu apgrozījuma.

¹³³ Tomēr, tā kā šis pamats ir balstīts uz pieņēmumu, ka Komisija, lai pārbaudītu, vai uzliktā naudas soda apmērs pārsniedz Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā noteikto 10 % robežu no apgrozījuma, nebija tiesīga ņemt vērā federāciju prasītāju biedru apgrozījumu, tas ir jānoraida, jo šāds pieņēmums šī sprieduma 92.–111. punktā minētā pamatojuma dēļ ir kļūdainš.

¹³⁴ Tā kā federācijām prasītājām spriedums ir nelabvēlīgs attiecībā uz visiem to pamatiem, apelācijas sūdzība ir jānoraida kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

135 Reglamenta 122. panta pirmajā daļā ir noteikts, ka, ja apelācija nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

136 Tā kā Komisija ir prasījusi piespriet federācijām prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šīm federācijām spriedums nav labvēlīgs, tad jāpiespriež tām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

137 Francijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

1) **apelācijas sūdzības noraidīt;**

2) *Coop de France bétail et viande, iepriekš saukta Fédération nationale de coopération bétail et viande (FNCBV), Fédération nationale des syndicats*

d'exploitants agricoles (FNSEA), Fédération nationale bovine (FNB), Fédération nationale des producteurs de lait (FNPL) un Jeunes agriculteurs (JA)
atlīdzina tiesāšanās izdevumus;

3) Francijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

[Paraksti]